Hof van Cassatie van België

Arrest

Nr. 26/CAS/0941

B,

veroordeelde tot vrijheidsstraf,

eiser,

met als raadsman mr. Koen Vaneecke, advocaat bij de balie Antwerpen.

I. RECHTSPLEGING VOOR HET HOF

Het cassatieberoep is gericht tegen het vonnis van een strafuitvoeringsrechter in de strafuitvoeringsrechtbank Antwerpen van 15 oktober 2026.

De eiser voert geen middel aan.

Voorzitter Filip Van Volsem heeft verslag uitgebracht.

Advocaat-generaal Dirk Schoeters heeft geconcludeerd.

II. BESLISSING VAN HET HOF

Beoordeling

Afstand

1. Het Hof slaat geen acht op de akte van afstand die werd ontvangen ter griffie van het Hof na het in beraad nemen van de zaak.

Ambtshalve middel

Geschonden wettelijke bepaling

- *Artikel 98/13, eerste en derde lid, Wet Strafuitvoering*

2. Artikel 98/13, eerste lid, Wet Strafuitvoering, in zijn vanaf 1 oktober 2026 toepasselijke versie, bepaalt dat de strafuitvoeringsrechter onder meer de strafuitvoeringsmodaliteit van de voorwaardelijke invrijheidstelling toekent op voorwaarde dat de veroordeelde beschikt over een verblijfplaats en voor zover er bij hem geen concreet waarneembaar risico voor de fysieke integriteit van derden bestaat waaraan niet kan worden tegemoetgekomen door het opleggen van bijzondere voorwaarden.

3. Artikel 98/13, derde lid, Wet Strafuitvoering, in zijn vanaf 1 oktober 2026 toepasselijke versie, bepaalt dat onder een concreet waarneembaar risico voor de fysieke integriteit van derden wordt verstaan een risico dat op het eerste gezicht blijkt uit de actuele gedragingen van de veroordeelde gesteld sinds zijn veroordeling, zoals blijkt uit de elementen van het advies van de directeur bedoeld in artikel 98/16, eerste lid, 2°, d) en e), Wet Strafuitvoering of, in voorkomend geval, uit het door artikel 98/18 Wet Strafuitvoering bedoelde advies van het openbaar ministerie.

4. Met deze omschrijving beoogt de wetgever volgens de wetsgeschiedenis het beoordelingskader van de strafuitvoeringsrechter te verduidelijken en aan te passen, zodat beslissingen steunen op een duidelijk, objectief en werkbaar risicokader, met bijzondere aandacht voor de actuele inschatting van het gevaarlijk karakter van de gedetineerde.

5. Het concreet waarneembaar risico, waarover geen enkele twijfel zou mogen bestaan, moet volgens die wetsgeschiedenis zijn gebaseerd op een actuele en op recente gedragingen gestoelde risico-inschatting, die noodzakelijk moet zijn gebaseerd op het advies van de directeur, de maatschappelijke enquête en het advies van het openbaar ministerie. Daarmee zou een duidelijker en meer uniforme beoordeling van het risico worden beoogd, door sterker te laten steunen op objectieve adviezen en een actuele situatie op basis van de meest relevante en recente informatie.

6. Volgens de wetsgeschiedenis mogen inbreuken op de drugwetgeving niet per definitie worden beschouwd als een concreet waarneembaar risico voor de fysieke integriteit van derden.

7. Ten slotte blijkt uit de wetsgeschiedenis dat de herdefiniëring van de tegenaanwijzing beoogt een beter beheersbare uitstroom te creëren om de druk op de gevangenissen te verlichten, zonder evenwel afbreuk te doen aan de veiligheid en de bescherming van slachtoffers.

8. Uit die bepaling en de wetsgeschiedenis ervan volgt derhalve dat:

- de strafuitvoeringsrechter voor de beoordeling van het concreet waarneembaar risico voor de fysieke integriteit van derden uitsluitend kan steunen op actuele gedragingen van de veroordeelde, die moeten dateren van na de veroordeling;
- de strafuitvoeringsrechter voor die beoordeling uitsluitend kan steunen op het advies van de directeur en meer bepaald op de in de artikelen 98/14, § 2, derde lid, en 98/15, derde lid, Wet Strafuitvoering bedoelde maatschappelijke enquête, zo er een is, en op de elementen die de directeur relevant acht voor de beoordeling van het concreet waarneembaar risico voor de fysieke integriteit van derden, alsook op het advies van het openbaar ministerie, zo er een is.

9. Indien de strafuitvoeringsrechter van oordeel zou zijn dat uit gedragingen van de veroordeelde die dateren van vóór de veroordeling, of uit gedragingen die dateren van na de veroordeling maar die niet zijn opgenomen in het advies van de directeur, de maatschappelijke enquête of het advies van het openbaar ministerie, niettemin een concreet waarneembaar risico voor de fysieke integriteit van derden blijkt, mag hij volgens de wil van de wetgever daarmee geen rekening houden en

kunnen dergelijke gegevens geen wettige grondslag vormen voor de afwijzing van de strafuitvoeringsmodaliteit.

10. De strafuitvoeringsrechter oordeelt onaantastbaar of er een concreet waarneembaar risico voor de fysieke integriteit van derden blijkt in de voormelde zin.

11. Het Hof gaat na of de strafuitvoeringsrechter uit zijn vaststellingen geen onmogelijk te verantwoorden gevolgen afleidt.

12. Het vonnis oordeelt dat de eiser een concreet waarneembaar risico vormt voor de fysieke integriteit van derden op de volgende gronden:

- de eiser heeft geen tewerkstelling noch inkomsten, hij solliciteert maar dit leverde nog geen concrete tewerkstelling op;
- er blijkt geen onderliggende verslavingsproblematiek aanwezig;
- de eiser pleegde de feiten uit financiële noodzaak, hij beschikt niet over inkomsten en hij dient nochtans huur te betalen;
- het elektronisch toezicht werd vrij recent herroepen wegens het niet-naleven van de voorwaarden en zijn verbaal agressieve houding ten aanzien van de justitieassistent;
- het lijkt aangewezen de reclassering stapsgewijs uit te werken;
- de eiser lijkt gelet op de recente herroeping van het elektronisch toezicht een voorwaardelijke invrijheidstelling niet aan te kunnen.

Op grond van die gegevens, die niet alle te kwalificeren zijn als actuele gedragingen van de veroordeelde gesteld sinds zijn veroordeling, kan het vonnis niet oordelen dat er een concreet waarneembaar risico voor de fysieke integriteit van derden voorhanden is in de door de wetgever bedoelde zin. De beslissing tot afwijzing van de voorwaardelijke invrijheidstelling is dan ook niet naar recht verantwoord.

Dictum

Het Hof,

Vernietigt het bestreden vonnis.

Beveelt dat van dit arrest melding zal worden gemaakt op de kant van het vernietigde vonnis.

Houdt de beslissing over de kosten aan en laat die over aan de rechter op verwijzing.

Verwijst de zaak naar een andere strafuitvoeringsrechter van de strafuitvoeringsrechtbank Antwerpen.

Bepaalt de kosten op 27,75 euro.

Dit arrest is gewezen te Brussel door het Hof van Cassatie, tweede kamer, samengesteld uit voorzitter Filip Van Volsem, als voorzitter, sectievoorzitter, Erwin Francis, de raadsheren Eric Van Dooren, Steven Van Overbeke en Jos Decoker, en in openbare rechtszitting van 10 november 2026 uitgesproken door voorzitter Filip Van Volsem, in aanwezigheid van advocaat-generaal Dirk Schoeters met bijstand van griffier Kristel Vanden Bossche.